

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

IV. Quo iure supposuerimus priorem, ac posteriorem speciem
subalternationis, eam proprie diuidere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

12 *habet horum scientia qua apparent. Atque harum nonnulla scientiarum nomine ratione ferè conueniunt: ceu astrologia est & ipsa mathematica, & nauigandi scientia, & musica est ea que mathematica: & qua auditum oblectat. Hic enim ipsum quidè esse ad eos pertinet scire, qui sensu uiuunt: ipsum autem propter quid est ad mathematicos ipsos: hi namque causarum demonstrationes habent, & persape nesciunt ipsum esse quemadmodum ij, qui contemplantur ipsum uniuersale, nonnulla singularium, quia non animaduertunt saepe numero nesciunt. En docet Aristoteles, scientiam subalternantem, cuiusmodi est mathematica uerbi gratia scire tantum propter quid solitariè, & non applicatè ad ipsum esse, quo uelut principio utitur subalternata, contra uero hanc scire duntaxat ipsum esse sine quia, sed sine notitia causarum: demonstratio igitur effectuum ex causis superioribus, & harum ad illos applicatio ad neutram earum facultatum spectat, si uidelicet ambæ prout altrinsecus distinctæ sumantur, ut supra exposuimus. Posterior etiam nostræ doctrinæ pars est Aristotelis antecedenti c. 7. *musica per arithmetica demonstratur.* Et paulo infra: *demonstratio uero ad aliud genus non accomodatur, nisi eo modo quo tam ad demonstrationem facultatis machinarum extruendarum, uel ad perfectissimas geometria, quam ad musicam arithmetica demonstrationes accomodantur.* Vbi, cum ex forma uerborum non liceat colligere, quenam facultas demonstrationem propter quid conficiat, subalternans, an subalternata, ut fatentur Conimbricenses ipsi, infra capite decimo quæstione secunda articulo secundo dicendum est ex mente Aristotelis, eam demonstrationem ad ambas simul spectare, modo nuper explicato.*

25 Porro autem, quia hæc solutio nostra uidetur quadantenus conciliare dissentientes aliorum sententias, & cum prima asserere, demonstrationem illam à priori, qua uelut angulo quodam nectuntur scientia subalternans, & subalternata, ad hanc pertinere, & cum secunda sententia ad subalternantem, & cum tertia ad utramque, uideatur quidem omnium difficultates in nos conuertisse quare operæpretium erit ostendere quatenus argumenta nostra aduersus alios nobis neutiquam aduersentur. Quod ergo obiecebamus contra primam sententiam, facultatem subalternatam non scire propter quid, id intelligendum est cum Aristotele, non de omni, sed de ea sola, quæ non est architectonica, & perfecta: quamobrem nobis negotium non facessit, utpote qui non more aliorum cuius facultati subalternatae indiscriminatum sumptæ, sed soli architectonicæ scientiam propter quid attribuimus. Quod etiam secundo loco opponebamus aduersus eandem sententiam, iuxta eam fore, ut nemo haberet scientiam subalternatam sine subalternante, dicendum est id falsum esse, si utraque facultas indiferece, & uniuersaliter accipiantur, sed non sequi: at uerum esse & sequi ex nostra sententia, si ambæ facultates non quomodocunque, sed cum tota sua perfectione usus, & doctrinæ sumantur.

26 Vltorius prior difficultas aduersus secundam sententiam: eamque nisi coëreatur, haud leuiter premeus, facile à nobis diluitur: nihil enim prohibet, eum, qui habet scientiam subalternantem usu perfectam, & consummatam, non posse non callere principia omnia subalternatæ, etiam si ea ignoret, qui subalternantem duntaxat inchoatam, & doctentem est assequutus. Proxima etiam difficultas haud magis nos sollicitat: namque demonstrationem propter quid, quæ principia scientiæ subalternatæ,
R. P. Richardi Lincei, Philosoph. Tom. III.

ex principiis subalternantis deriuat, ad neutram prout condistinctam ab altera spectare uolumus: atque in hoc à fautoribus secundæ opinionis dissentimus: eam ergo magis ad unam, quam ad alteram attinere aduersus illos rectè, & aduersus nos frustra inferatur: attinet ergo ad scientiam ab utraque distinctam: esto cum utraque nomine tenus conueniant.

Denique quas prostroma sententia difficultates patitur, eas nostra procul habet: primam quidem, propterea quod scientia subalternans, & subalternata, ad quam dicimus, conclusio nem demonstratiuam propter quid, qua de agimus, pertinere, solo uocabulo sit multiplex, significatu tamen una: unde sicut hic actus, homo est animal rationale est Physica docentis & logica uentis, & nihilominus unius, & non multiplicis scientiæ, quia nomina illa diuersa non diuersam, sed eandem facultatem indigitant, ita similiter impræsentiarum, &c. Secundam etiam: quia etsi ex nostra sententia sequatur scientiam subalternatam architectonicam scire sua principia, propter quid, non tamen quod ita ea sciat, quæ non est architectonica, sed imperfecta: Hoc autem posterius, quod non sequitur, absurdum est, non uero illud prius, quod uictrò sequi fatemur.

C A P V T I V.

Quo iure supposuerimus, priorem, ac posteriorem speciem subalternationis eam proprie diuidere.

28 **H**Actenus de subalternatione in communi. Circa priorem eius speciem, eam uidelicet, quæ ratione finium & operationum euenit, illud controverti potest, num uerum sit quod diximus, eam esse ueram, ac propriam subalternationem? etenim id negant Molina prima parte quæstion. prima articulo secundo, disputatione tertia. Auerfa supra sect. sexta idem etiam colligitur ex Vasquez prima parte disputation. sexta capite primo numero primo. At tamen quod statuiamus longo interuallo probabilius est, idque tuentur Durandus quæstion. 7. prol. num. 11. Fonseca libro 4. metaphys. capite primo quæstion. secunda, sectione secunda. Hurtadus disputatione prima metaphysica section. octaua, & communiter reliqui Authores. Suadetur autem ex dictis: tum quia origo principiorum unius scientiæ à principiis alterius uera utriusque subalternatio est, iuxta omnes: ea uero datur, ut superius uidimus, quoties una facultas alteri suppeditat instrumenta: quod nescio an satis animaduersum ab aduersariis: tum etiam quia Aristoteles & Plato, eorumque interpretes à quibus nomenclatura subalternationis ad nos manauit, ea complexi sunt hanc, de qua modo disputamus, ut eorum testimonia recolenti liquebit: uocum autem usus maiorum arbitrio constat, eoque dirimenda est omnis circa illas quæstio, cuiusmodi est præsens.

29 Obiicies tamen primò: ars frænofactoria & equestris non sunt scientiæ: nullius ergo subalternationis sunt capaces: antecedens, perspicuum: consequentia suadetur ex Patre Vasquez, qui loco proxime citato, hoc tanquam exploratum supponit, soli scientiæ proprie sumptæ subalternationem etiam propriam conuenire; adeoque ut Theologia nostra non sit subalternata scientiæ Dei, & Beatorum, pro eo ac Caietanus, Capreol. & alij Thomistæ communi

comminiscuntur, satis superque esse quod ea non sit scientia strictè & rigorosè. Respondeo negata consequentia, & eius probatione. Vnde enim colligitur, solius scientiæ ab Aristotele definitæ, propriam esse subalternationem, propriè sumptam? Vnde eam arbitrius etiam non congruere? Vnde denique Thomistas propterea hallucinari, quod Theologia nostræ, cum scientia non sit, subalternationem tamen attribuant, & non potius aliis nominibus, quorum aliqua superius petstrinximus? Antecedens etiam argumenti aded constans non est, uti supponitur: namque, ut ex Aristotele lib. 1. metaphys. capite 1. in proœmio Dialecticæ tractatu tertio ostendimus, ars equestris & frænofactiua & quæuis alia similis, si sit architectonica, scientia dici meretur: hoc ergo ex titulo subalternatione cur destituitur?

30 Oppones secundò: subalternatio, siue dependentia scientiarum, si propria, ac vera sit, nequit esse mutua; nulla enim stricta causalitas valet retrorsum, ut in Physica ostensum est: atqui huiusmodi subalternatio, qua de loquimur, est mutua: nequit igitur esse propria, & vera. Minoris probatio: equestris dependet quoad instrumenta sua ab arte frænofactoria, cui illa debet, & accepta refert; contra etiam frænofactoria quoad eadem instrumenta dependet ab arte equestri, ex cuius directione, & imperio illa conficit, sicut ad equitandum oportet: mutua igitur hic dependentia interuenit. Confirmatur: quoniam si hic aliqua est subalternatio non mutua, cur non potius equestris subalternatur frænofactoriæ, à qua maximè pender, & sine cuius instrumentis nihil potest operari, & prorsus iners manet, ac inermis: consequens autem est absurdum, & aduersus omnes. Respondeo dependentiam quidem vnius facultatis practicæ ab alia mutuam esse, ac non secundum idem, sed secundum aliud & aliud: nam ars frænofactoria pender ab equestri in cognoscendo, & non è conuerso, propterea quod equestris doceat modum quo frænofactoria sit operatura; contra vero huius mune non sciat illa, quo pacto finem exequatur suum: rursus equestris nihil agit, quin prius egerit frænofactiua, hæc vero opus suum exequitur, quin oporteat, illam prius equitandi munus obtulisse: quare in operando dependet equestris à frænofactoria, & non è contrario: nouum autem non est, aliqua duo inuicem dependere, ac mutuo priora, & postera esse, non penes idem, sed penes aliud & aliud: finis enim secundum esse intentionale, & intentionis ordine prior est medio, & hoc illo posterius; contra verò medium secundum esse physicum, & ordine executionis prius est fine, & hic illo posterior. Porro autem ex hac doctrina hæud sequitur, subalternationem duarum facultatum earamve subiectionem vnquam mutuam esse, sed potius solius artis instrumentariæ respectu principalis, & superioris: etenim subalternatio est dependentia vnius facultatis ab alia in cognoscendo tantum, quæ quidem non est mutua, ut vidimus, sed potius soli frænofactoriæ, v. g. respectu equestris, & non è conuerso conuenit. Hinc ad confirmationem liquefit.

31 Circa posteriorem speciem subalternationis, eam scilicet quæ merito obiectorum essentialiter eorundem, & accidentaliter diuerforum contingit, & scientiam aliquam practicam, aut speculatiuam cum alia speculatiua, ac superiori hoc pacto catenat, similiter disputari consuevit, an sit vera subalternatio, sicut asseruimus? Nam Caietanus prima parte, quæ-

stione prima articulo secundo, & Durandus citata quæstione septima, numero decimo, negant eiusmodi ordinem obiectorum esse necessarium, ut vna facultas practica, aut speculatiua propriè subiecta sit atque subalternata alteri, quæ vniuersalius, & eleuatius obiectum contempletur. Sed contrarium in re merito à nobis est statutum: ut enim suprâ tam ratione, tum longa inductione ostendimus, fieri nequit, ut vnius scientiæ obiectum accidentalem differentiam adiciat obiecto alterius à se distinctæ, quin à priori vnius principia dependeant à principiis alterius, sicut ad strictam subalternationem oportet: contra etiam nunquam est, ut vna facultas practica, aut speculatiua propriè subalterneret alteri itidem speculatiuæ, quin earum obiecta, prout diximus, inuicem sint comparata: rectè ergo positum à nobis est, discrimen illud accidentarium obiectorum esse veram subalternationem, & hanc, si sit vnius scientiæ respectu alterius contemplatiuæ, nisi ex obiectis ita institutis, eoque discrimine affectis nunquam proficisci. Atque post Aristotelem superius allegatum & antiquos eius interpretes ita sentiunt Aureolus, Gregorius, & communiter alij sententiarij in prolog. magistri. Item Suarez, Vasquez, Molina, Fonseca, Comimbrienses, Hurtado locis sæpè sæpius citatis, & Gilius libro primo, tractatu sexto, capite quinto & sexto, Zabarella libro de tribus præcogn. cap. 12. auctoritas ergo nobis fauet cui potissimè standum in quæstione de vocabulo.

32 Oppones tamen primum ex Durando: perspectiua subalternatur geometriæ: atqui illius obiectum non continetur sub obiecto huius, cum aliqua vtrinque diuersitate accidentali: nam obiectum geometriæ est linea, ac quantitas, obiectum vero perspectiuæ non est linea colorata, aut visualis, sed visio, aut modus videndi: ergo, &c. Respondeo data maiori, & negata minori, eiusque probatione mox subiuncta: quod enim non sola visio, sed etiam quantitas prout visa sit obiectum subiectumve perspectiuæ, constat ex iis quæ in Dialectica libro secundo, tractatu tertio, vbi veritas ita Dialecticæ subiecta est, ut etiam ibi res vera, seu verè cognita, & actus verus ei subiiciantur: ibidem etiam docui ex Aristotelis sententia, omnis & cuiuslibet facultatis subiectum esse non solum formam artificiosam, sed totum artefactum, prout complectitur materiam, cui illa intrinsecus aut extrinsecus accidit, eam ex regulis artis denominatura. Obiicies secundò ex aliis: frænofactoriæ subiectum opus non est obiectum equestris cum aliquo additamento; alterius enim subiectum est equitatio, alterius fræna: ea igitur obiectorum proportio, & cum identitate coniuncta diuersitas accidentalis, non est conditio necessaria ad veram subalternationem. Elumbe argumentum, utpote quod tantum probat, ad omnem veram subalternationem id genus conditionis non desiderari, quod incunctanter concedimus: ac illud non requiri ad aliquam veram subalternationem, eam scilicet, de qua sermo est in præsentia, & à nobis negatum, & argumento factò neuiquam refellitur.